

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Julius' 18-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Még nem végződött volna el az Alsó Háznak Junius 30-diki ülése, ha tsak éjféltájban, egy szomorú történet végét nem szakasztotta volna annak. *Posonby* úr éppen ki beszéltte magát, 's le akart ülni, midőn egyszeribe szél ütést kap. Szólni nem tudott, érzékenysége elenyészett, 's mint valami holtat úgy vitték ki a Parlamentomnak 6 tagjai a Parlamentom Orátora' Secretariusának szobájába. Hirtelenséggel Orvosokért futtattak, és minekutánna eret vágta volna rajta, 's más eszközöket használtak, így kezdett meg szállamlani. Lord *Grey* vitette kedves barátját kotsiján haza. Mindjárt ezen kedvetlen eset után el halasztódott a Háznak öszve gyűlése. Az Orátor, és sok Tagok még azután is soká a Szálában 's folyosókon maradtak, hogy a szomszédságban fekvő betegnek állapotjáról valamit hallhassanak. Junius 1-ső napján, úgy írják a Londoni Levelek, hogy jobban volt *Posonby* úr, és hogy nem kellene nagyobb veszedelemtől tartani.

A Felső Háznak ugyan a sent írtt napi ülésében a felfüggesztő rendelés' tartása idejéről volt szó. Marquis *Landsdown* híjjába akarta azt tsak ezen Eszt. Dec. 1-ső napjára állítani meg; mert a *Lord Cancellarius* ki jelentette, hogy a *Régens Printz* reá azt bízta, hogy a Rendelésre teuné a Királyi Erősítést reá; és így a jövő Esztendei 1-ső Mártziusig lesz ereje.

Londonban egy útszót kövek helyett vassal raktak ki, és projektálva volt, hogy az egész várost úgy kellene ki rakni. Ezen projektálás-ellen a *Morning Post* 1. Juliusi Darabjában felette lármásan ki kel, és meg mutatja, mitsoda veszedelmes lenne annak a gondolatnak végre hajtása. Ugyan is 6 mértföldnyi hosszúságú, és 4 mértföldnyi szélességű vassal behorított darab föld a menykőnek rémitő jó vezetője lenne, úgy hogy minden égi háborukat London felibe szívna, és lehetetlen lenne meg maradni miatta.

Ugyan *Londonban* szokásban vagon az, hogy a kertekben vagy a házokban el rejtett puskákat tartanak a végre, hogy a tolvajok ellen bátorságba helyeztessék magokat. Úgy vagnak tudniillik azok a földbe el dugva, hogy mikor a tolvaj be megy az ajtón, szükségesképpen rá kell az olyan fegyvereknek billentőjökre hagyni neki, melly meg lévő, azok el sülnek, és a tolvaj agyon lövetik. Nem régiben maga a Birtokos estve a kertjébe akará menni, vigyázatlanságból reá talált egy ilyen puskára lépni, az elsült, és egyszeribe szörnyű halált halt.

Mint egy szörnyű sebes hajókázásnak példáját úgy említik a Londoni Levelek, hogy egy Hajó, a melly *New Yorkból* Jun. 6-dikán indult el, 14 napok múlva *Liverpoolba* meg érkezett.

Brasilia és Portugallia.

Egy Anglus Hajón lévő Kapitány, a ki nem régiben érkezett meg *Havrebe* azt a híri hozta magával, hogy mikor ő

*Maranhaó*bol el indúlt, ez pedig Májusnak 4-dikén történt, ezen város egészen tsendességben volt; és hogy az ide való lakosok leg kissebb részt sem vettek a' *Pernambukói* zendülésben.

A' multt Junius 7-dikén pedig egy *Belveder* nevű hajó ment *Bsztonba*, melly *Pernambukó*bol Aprilis' 17-diki tudósításokat vitt oda, mellyek ide mennek ki. Az ide való kikötőhelyet egy 32 ágyús fregát, és 18 ágyús hajó kegyetlenül szorongatta. Meg hagyták ezen ostromló-hajók mind azoknak az Amerikai hajóknak, a' mellyek a' kikötőhelyben voltak, hogy 24 óra alatt el evezzenek. Eleinten nem akarta meg engedni a' *Patrioták*' Kormányzója elmeneteleket; de majd mást gondolt, és szabadon eresztette őket. Az a' két hajó, melly *Pernambukó*t szállvo tartja, mindenik 600 önként vállalkozott legényekkel van meg rakva. Gróf *Arkos*, *Bahia*' Kormányzója seregeinek zsoldjokat két annyira emelte. Egy kis helyet, délre *Pernambukó*tól, a' melly hasonló módon felütötte magát, tsak hamar ismét vissza térítettek a' Királyi seregek az engedelmességre. Eszrevették, hogy a' *Zenebonáskodók* magok védelmezésére intézeteket tettek; nevezetesen minden pénzt, a' mit tsak magokhoz vehettek, előre látásból a' városon kívül a' táborba vittek, a' hol a' seregek táboroznak.

Tsak most említik a' *Párisi* Levelek azt a' *Rio*, *Janeiróban* már a' multt Jan. 9-dikén költt Királyi Végzést, melly szerint az rendeltetik, hogy ennekutánna a' *Korona Örökösnek* ez legyen a' titulusa: *Portugallia*, *Brazilia*, és *Algarbia* egyesültt Országának *Korona Örököse*, meg tartartván azomban folyvást a' *Braganzai* Herczegi Czimet is; továbbá hogy a' *Brasiliai* Herczegnek, vagy *Korona Örökösnek* első szülött fia *Beirai* Herczegeknek neveztesenek.

Spanyal Amerika.

Egy Május 21-diki *Virginiai* ujjságban e' következendő leg ujjabb tudósítás fordul elő az *Insurgenseknek* állapotjáról *Terra Fernában*, és *Margarita* szigetén: „A' *General Scott* Hajója, melly *St. Tamásba* meg érkezett, igen új híreket hoz *Margaritából* egy olyan embenek levelében, a' ki *La Gayrába* akart egy *Dánus*-hajón menni; azomba mint hogy ez a' hajó az ostromi rendelést által hágtá, *Brion* Tengeri Fő Vezér seregének egy része azt el fogta. A' Levél Apr. 23-dikáról *Pampaárban* az *Admirálisnak* Főhadiszállásán költ. *Margarita* szükségét látván az eleségben, meg határozta *Brion* hogy az *Orinoko* torkolatjánál sekvő *Guianpeächy* felé el induljon. Tengeri ereje áll: a' *Szabad Indus*, és *Szabad Amerikai* nagyobb, a' *Decatez* és *Condor* kissebb hajókból, és még egy kútsihöl. Ezen hadi erővel voltak az *Egyesültt* Státusoknak öt jobbhágyaik is, kik mindazáltal mind el mentek, kivévén egy *St. Domingói* Szeretsent. Nintsen semmi rend és fenyték a' hajókon. *Bolivar* el ment *Barcellonából* hogy az országba helyebb nyomúljon; mintegy 400 embert sok asszonyokat és gyermekeket hagyott a' várbán. Egy olyan ember, a' ki akkor szaladt el a' városból mikor a' *Spanyolok* abban raboltak, azt a' hírt hozta hogy a' városzók közül 50 felé magokat tulással meg menthették. Úgy hitték, hogy *Bolivar* is *Orinoko* felé megyen. Aprilis' 20-dikán ért ide *Stirling*, *Brazen* nevű hadihajónak Kapitánya, és azt kívánta, hogy adnák ki azt a' *Spanyolt*, a' kit egy *Anglus* hajón fogtak el, és azon 4000. Dollárokat, mellyeket tőle el vettek. Magát a' *Spanyolt* elbotsátották; de a' pénzét vissza nem adhatták, *Brion* nem lévén jelen; különben sem igen adták volna azt vissza. A' *Venezuelai* *Insurgensek* sem a' legjobb lábon állanak; mivel *Bolivar* tisztjeinek;

és sok katonáinak bizodalmit elvesztette. Nagy veszteségnek tartották azt, hogy *Mac-Gregor* nem szolgál többé az insurgenseknek. *Ambár Bolivar* és *Brián*, *Cumanarol*, *La Guayrárol* és *Porto-Cabellórol* ki jelentették, hogy azok be vagynak zárva; még is úgy hitték közönségesen, hogy az oda menő Amerikai és Anglus Hajóknak semmi bántások sem lenne; hanem a *Dánusokkal* ellenségesképpen bánnak az Insurgensek, mintha tudnák hogy senki sem fogja pártjokat; azért nem is kedveznek vitorláiknak.

A *Morning Chronicle* nevű Anglus ujság e folyó Julius 1-ső napján költ Darabjában nagyon zúgolódik a *Buenos Ayresi* revoluzziós Kormányzék ellen, hogy ez az Anglus portékákra vámot vetett. Úgy vélekedik ugyan ez az ujság, hogy *Buenos Ayres* magának tesz ezzel hárt; mivel ha így marad, az Anglusok egészen fel fognak az ide való kereskedéssel hagyni, és akármelly nehezen essék is nekik, inkább egyenesen *Chili* v. *Peru* tartományainak partjaival fognak kereskedni.

Spanyol Ország.

A múlt Hónap 19-dikén költt Királyi Végzés erejénél fogva Herczeg *Campo Sagrado* helyébe, a ki maga kérte hogy bocsátatnék el, *Don Francisco de Eguia* neveztetett ki Hadi Ministerré; az Igasság kiszolgáltatása Ministerének *Lozano de Torresnek* pedig III. Károly Rendjének Nagy Keresztje adatott azért, mivel az volt reá bízva, hogy a Királynénak meg áldott állapotban való lételetenne közönségessé. Genéral Lajtnant *Vigodet*, a kire ő Felségének a Királynénak *Rio Janeiróból* való elhozása volt bízva *Eguia* urnak helyébe. O *Castilia* Tartományának Katona Kommandánsává tétellett. Herczeg *Campo Sagrado* 2000 Piasterből álló penziót kapott.

Az ujj Financziái Plánumnak végrehajtásában igen sok nehézség adtak elő

magokat. De azért minden papi, katonai, vagy magános embereket illető privilegiumok a vámtól való mentesség tekintetéből, egy Jun. 7-dikén az Udvari ujságban volt Hirdetménynél fogva el töröltettek. Ugyan azon Hónapnak 4-dikén e következő Kerülőirást bocsátotta a Financziái Minister Spanyol ország Tartományainak minden Előjáróihoz: „Middőn én az Urakkal a Május 30-dikán költt Királyi Végzést, mellynél fogva a Közönséges Financziái Alkotmány meg állittatik, és azokat a rendszabásokat, mellyekre az adók ki osztásában és beszédésében vigyázni kell. Ő Szentségének VII. Pius Pápnak ezen tárgyra nézve kiadott Bullájával egyetemben közlöm; azt parantsolja nékem a Király, hogy nevében kérem meg az urakat, hogy magokat egyenesen sejeznék ki, vallyon elegendő erőt, álihatatos akaratot, és egyéb szükségessé tulajdonságokat éreznek e magokban arra, hogy a reájok bízott Tartományokban ő Felségének Rendeléseit a leg nagyobb pontomossággal minden akadály, és leg kisebb haladék nélkül végre tudják e hajtani, csak leg kisebb részét is a Királyi Parantsolatnak meg nem tsonkítván. Hogy ha állítóképpen felelnek az urak, ekkor minden a Király Rendeléseivel átallyába v. részszerént ellenkező esetekben a leg szorosabb számadásnak vettik magokat alája; hogy ha pedig tagadóképpen felelnek, nyílt szívűséget ő Felsége betsülni fogja; és mivel szüntelen tekintetbe szokta azon virtusnak könylatkoztatását venni; ebben az esetben is, ezért, az ő magok; s s famifiájik boldogságokat tisztelettel telyes módon meg fogja fundálni.“

Az ujj Hadi Minister kemény parantsolatot küldött *Lacyra* nézve *Castanogs* Generálisnak. Hogy kegyelmet fognyerui, abból az Okból gyanitják sokan; mivel talán ezym időben adatik szententziátatása a Királynak tudtára, mikor

Ő Felsége, a Királynénak szülése által meg fog örvendeztetni.

A' *Malagai* kikötőhelyben épült Világosító torony el készült, és Május' 30-dikán gyujtatott meg leg elsőben benne a' világ. Az Udvari ujjság ezt a' hajókázókra nézve teszi közönségesse.

Junius 3-dikán indult el a' műhelyről *Sevillában* a' *Guadalquivir* folyóvizén a' leg első gőzhajó, melly Spanyol országban épitetett.

D a n i a.

Annak a' szerentsétlenségnek következésében, mellyről mi is emlékeztünk volt, e' következő tudósítást foglalják magokban a' Hamburgi Lévelek *Koppenhágából* e' folyó Hónap 1-ső napjáról:

Tsőtörtökön, 's Pénteken tódult az ide való nép *Christianshafenbe*, a' megégett Rabháznak, és a' foglyoknak látására. Nem volt közönséges látás, több mint 300 különböző foglyokat, kik közül némellyek idegen Országokból valók is voltak, mindnyájoknak ábrázataikon pedig az indulatoknak ezerféle nemeik látszottak, egy csoportban szemlélni. 17-en vagy 18-an a' kik leg nagyobb bűnösök voltak, páronként öszve fűzve levertek; és minthogy egyik sem tudta, nem fog e' halálra szententziáztatni: tehát észre vehető volt képeiken a' nagy figyelem, melly leg inkább akkor tettszelt meg rajtuk, mikor a' kapu feloyilt. Már Pénteken minden készen volt a' vesztésre, mellynek helyévé a' közellévő Zöld Piatz volt ki rendelve. De tsak más nap reggel esett az meg reggeli 7 órakor. Minekutánna a' Lelki Pásztor hetet a' leg nagyobb bűnösök közül a' halálra el készített volna: sorba állították a' mondott helyen őket, 's egyiknek a' másik után feje a' pallossal le ütett. Az egész büntetés végrehajtása tsak 7 minutáig tartott. Ama hires *Ole Wolchals* (németül annyi mint Wagehals, magyarul vakmerő) utóljára hagyták mint leg vétkesebbet, testét

kerékre tekerték, és fejét karóra dugták. Bár életében mérésznek nevezték is: de utolsó órájában úgy el tsüggedt, hogy tántorogva ment a' vesztőhelyre. Egynéhány szavakat szóllott még a' többi foglyokhoz, kiknek a' vesztést nézni kellett, és kérte őket, hogy példáján tanuljanak. Most már tsak 3 a' hijjok a' foglyoknak, kik a' zürzavar alkalmatosságával szöktek el, és a' kiknek meg fogására, 50 Tallér van jutalmul fel téve.

S v e t z i a.

E' folyó Hónapnak 4-dikén annak még inneplésére hogy az Örökös Fő Herczeg *Jósef Ferentz Oskar*, Südermanlandi Herczeg 18 esztendő meg szünyén lenni, a' törvényes esztendőbe által lépett, külömbféle czeremoniák tartattak. A' többek között nagy katona parádé volt, és minden várban 128 ágyúk lövettek ki.

A' Bányák nagyon alá szállottak egy időtől fogva Svetsziában. A' *Wermelandi* Bányabirtokosoknak 200,000 Tallért kellett adni, hogy a' szükségből ki vergődhessenek. Pedig az ide való Bányákból igen sokat velt be esztendőnként az ország. 1813-ban 560 Bányáiból be velt Svetszia 8 millió 84,000 Tallért, melly summából *Wermelandra*, az az, az ide való 101 Bányákra 1 millió 411,000 Tallér esett.

Orosz Birodalom.

Az Orosz Császár egy *Birodalom's Kereskedési Banknak* fel állítását parantsolta leg közelébb. 30 millió Rubel fog bele apródonként adódni a' Korona Kapitálissából. Fele az Igazgatóknak Cs. Tisztekből, fele pedig Kereskedőkből fog állani.

Frantzia Ország.

Párisban egy Drágakőáros, és egy Emaillirozó 3 hónapifogságra, és 50 Frankra büntetődtek azért, hogy olyan gyűrűket készítettek, mellyeken kívül valami gondolat volt ki ábrázolva; ha pedig a' rugót meg nyomta az ember, *Bona-*

parténak a képe látszott. Nem használt az elsőnek semmit, annak tanúkkal való megmutatása, hogy *Bonaparte* alatt ő hasonló gyűrűket *XVIII. Lajosnak* képevel készített.

Galiczia és Lodoméria.

A *Lembergi* Dietának a múltt Jun. 22-dikén vége lett, a melly alkalmas-sággal által adódtak a Protocollomok a Cs. K. Commissariusnak, hogy azokat ő Felségének elébe terjesztené, és megerősítené. Jun. 30-dikán kapott pedig *Teschénben* az a Követség audientziát ő Felségeknél, mellyet a Gallitziai Rendek a Dietán a végre rendelték, hogy az ujjorganizálásért, és boldogító meg érkezésekért ő Felségeknél háláadó érzéseiket jelentenek ki. Ő Exc. B. Hauer a Guberniumnak Elölülője vezette a Deputatiót, és ő Felségeket külön külön ékes beszéddel köszöntötte, mellyre hasonló ékességgel feleltek ő Felségeik is.

Német Ország.

Egy nap, úgy mint Julius' 30-dikán két nagy hírü Tudósok multak ki. Az egyik *Werner Abr. G.* Bányász Tanácsos, és a *Freibergi* Bányász Akademiában első Tanító, — a másik pedig *Ebeling* Hamburgi Professor. Amaz a Természeti Historiának abban a részében tette magát érdemessé, melly *Oryktognosiának* (Ásványok' esmerete) neveztetik, — emez pedig ama halhatatlan *Büschnek* barátja és segítő társa volt.

Mint valaha ama két szomszéd város *Hamburg's Altona* nemesebb szívü lakosai *Klopstocknak* sirját körül állva egybe olvadt szomorúsággal adták által az ő tetemeit a földnek; és valamint két esztendővel ez előtt ugyan azon két városoknak - Hazafiui - testvér - Társaságaik ezen Szent Poétának öszve omlott emlékezet kövét ismét fel állíttatták: úgy az

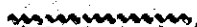
idén is Julius' 3-dikán mint *Klopstock*' születésének napján, egy kertben *Ottensénben* a szép lelkek' imádói öszve gyülekeztek, és a Meg holttnak tiszteletét meg ujjították. Az ő Psalmusait, Odáit, és Hartzénekeit énekelték, közbe közbe pedig vagy a maga darabjaiból, vagy a reá irtt verseztekből némellyeket fel olvastak. *Klopstocknak* képe borostyánnyal megkoronázva függött a Gyülekezett Szalájában; körüllette voltak azok a rézre metszett képek, mellyekbe *Füger* az ő Messiasából némelly Darabokat kiábrázolt. Már korán reggel tsérfa koszorúkkal fel volt ékesítve emlékezet oszlopa, sirja pedig virágokkal be volt hintve.

Frankfurtban e' f. Hónap' 7-dikén vitték a legelső gabonaszekeret a városba a mezőről be. A mint tsak lehetett, a legszebb formában igyekeztek ezen a lakosok örömeiket ki jelenteni. A megrakott Szekeret virágokkal, 's koszorúkkal ékesítették. A tanuló ifjuság, a Papság 's a temérdek népség úgy kísérték azt, mint mikor processziót jár az áhítatos gyülekezet. Egész innepet tartottak érlette. Minekutánna meg hordozták a városba, a Templomba sereglettek, és ott háláadó éneket, 's imádságot bocsátottak a Mindenhatóhoz meg könnyedett sziveikből az Égre fel, hogy el jött valahára az az óra, mellyben a szörnyü inség szüntelen szemek előtt lehegő borzasztó képét el üzven, boldogabb esztendőre tarthatnak számat.

B é t s.

Minekutánna az Orvosi, és Szép Tudományoknak Doctora *Papp László* úr e' folyó Hónapnak 14-dikén az ide való Universitásnak Szalájában egy *Defunribus Daco-Romanorum* irtt Dissertatiót a közönséges itélet alá bocsátott, és szokott rend szerint a nagy érdemü, 's

tudomány Decanus, és Professor nemkülömben más minden Renden lévő nagy számu halgat, uraknak jelenlétekben díszéretesen disputált, és annak következtetésében igyekezetének érdemlett jutalmául ditsősséges Koszorúját, az Orvosi Diplomát elnyerte volna: már most, hogy kedves Hazájának, 's Nemzetének magéletét, és nevelését az itten fáradhatatlan szorgalommal szerzett Orvosi tudományával hasznoson meg hálálhassa, Erdélybe vissza megyen.

Régtől fogva esmeretes a Kénkövek (Sulphur Schwefel) gyógyító ereje. Belsőképpen, kenőse formában, természeti 's mesterséges ferdőkben régen használják azt a bőrnök, tsuklóknak a lymphák és mirigyek Systemájának különböző hosszúságú nyavalyájiban, és köszvényi fájdalmakban. H nem tsak kevés esztendőkkel ezelőtt találta fel *Párisban* Gales Dr. azt a módot, hogy a kénkövet minden alkalmatlanság nélkül úgy lehessen használni, hogy az sokkal jobban be hasson a belső részekre, mint sem akármely eddig esmeretes módon az meg történhetett. Ez a Kénkövel való füstölés. Bétsi Dr. Carro úr is magától Gales Doctortól hozott eszközeit; ugyan e végre úgy elrendelté, hogy Jul. 21-dikén az azokkal való gyógyításhoz hozzá fog. Két szobája vagy on erre nézve el készítve, egyik a férfiak, másik az asszonyok számára. Minden egyszeri füstölésért fizet az azzal él-

ni kívánó 10 forintot V. Cz. ban, a füstölés pedig tart a nyavalyának természetéhez képest hosszabb vagy rövidebb idejig. Utóbb füstölő ládáknak készítettével is fog szolgálni Carro úr. Lakik itt Bétsben a *Wollzeile* utzában Nro. 909.

Elegyes Dolgok.

Morva országban Petrovitz nevű faluban, egy 29 esztendőös, Mussil nevű asszony személy, négy minden tagjaikra nézve és egészséges gyermekeke hozott a világra. Első szülcse' alkalmatosságával is kettőt szült.

A lázasztásokért való fogdozás 's a lázasztóknak megíteltetése még nem szűnt meg majd minhen napi munka lenni Frországban. *Lyonban* Jun. 30-dikán 21 lázasztóknak folytle a pere, a kik mind *St. Andreol* nevű szomszéd faluból valók; 5-mat halálra, 7-tet deportálásra (bizonyos helyre való számkivettetésre) 2-töt pedig öt-öt esztendeig tartó kéntelen való dologgal öszszetatoltatott munkára ítélte k — azért, mint a' az ítéllettelben kifejeztetik, hogy az országlásnak selfordításán vagy meg változtatásán, a' Frantziáknak a' Királyi méltóság ellen való fegyverbe öltöztetésén, 's öldöklésre 's pusztításra való ingereltetésén iparkodtak. — Nyúgvó Generálisok *Domanget* és *Belair*, 's *Lavalette* nevű Marquisné asszonyság, kinek férje is már esztendeje hogy fogva ül, el fogattattak.

Száz forint huszas pénzért; adtak Váltó czédulában: —
Jul. 15-dik napján 326 $\frac{1}{4}$ — 16-dikén 328 $\frac{1}{2}$ — 17-dikén 329 $\frac{2}{3}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A *Posoni Deák ujság* így ír az aratásról:

Mindenfelé le aratgattak már, tsak a' zab áll még szárán. Nem mindenütt egy forma az áldás, a' mit részeserént a' föld természetének, részeszerént annakmiveltetésének lehet tulajdonítani. Közön-ségesen még is ilyen itéletet tehetünk a' termésről, hogy egy kereszt többet ad másfél Pos. Mérúnél; az árpának nagyon rövid a' szalmája; hanem a' kalássza sok helyen hosszabb a' szára' felénél. Posonban Jul. 7-dikétől fogva 12-dikig így volt a' gabona árra:

1 Pso. Mérő leg. jobb buza	23 fl. — xr. — 27. fl. — xr.
— — Középszerű buza	15 fl. — xr.
— — Rozs	14 fl. — xr. — 17 fl. — xr.
— — Arpa	9 fl. — xr. — 11 fl. — xr.
— — Zab	4 fl. 45 xr. — 6 fl. — xr.

Pesten a' *Hazai Tudósítások* szerént Jun.

11-dikén így kelt a' gabona a' piacon.

1 Pos. Mérő Búza	23 fl. 20 xr. — 22. fl. 40 xr.
— — Készeres	18 fl. 40 xr. — 16 fl. — xr.
— — Rozs	— — — — —
— — Arpa	10 fl. — xr. — 9 fl. 20 xr.
— — Zab	5 fl. 2 xr. — — — — —
— — Kukoritza	16 fl. — xr. — 15 fl. 20 xr.
— — Köles	23 fl. 20 xr. — 22 fl. —

Erdélyben 's nevezetesen *Kolosváron* nagy készületek létetnek ö Felsőeknek, kiket a' Lembergi Dietárol várnak ide Augustus elejire, illendően való fogadására. Ö Ex. ja G. Bánffy György Gubernátor ur Palotájából mindent ki költözködtetett, tsupán maga maradt benne, hogy ö Felsőeket szállásán fogadhassa.

H i r a d á s.

az Erneuerte Vaterländische Blätter névű Német ujságról.

A' fent írt ujság, mellynek tizme magyarul így esne: *Meg ujjított Hazai Levelek*, tulajdonképpen három részekből áll, t. i. a) A' Honnyi Levelekből. b) az Austriai 's Magyar Litteraturának Kronikájából, és c) Litteraturát, Teátromot, és Musikat tárgyázó jelentésekből.

a) A' Honnyi Levelekben az a' tzel, hogy a' Haza' szeretete annak tu-

dományos esmerete által elő mozdítás-sék, mellyet valamint eddig szüntelen szemek előtt tartottak, úgy ennek után-na is eszközölni kívánnak ezen ujságnak kiadóji az által, hogy nem tsak sok és külömbféle tárgyakat iktatnak abba bé, hanem az időnek szükségeit is mindenkor különösen tekintik arra nézve. Sok más materiák között különösen e' következendő tikkelyeket foglalják az említett Honnyi Levelek magokbán, ugymint: 1) a' törvényhozásnak lelkét. 2) Közönséges Intézeteknek leírásait. 3) az Austriai Monarchiához tartozó Tartományoknak, és Nemzeteknek esmeretére szolgáló Darabokat. 4) hazai utazásokat. 5) a' régibb 's ujjabb Hazai Historiára tartozó materiákat, Biographiákat, nevezetes személyek' meghalálozásáról való jelentéseket 's a' t. 6) szép, nemes, kivált hazaszeretéből eredtt tselekedeteket, Fundátziókat, Testálásokat, magános intézeteket. 7) nevezetes történeteket, szerentsétlenségeket, bünös tselekedeteket. 8) azokat az itéleteket, mellyeket külföldön Ausztria felett tesznek, azoknak megigazításával együtt. 9) olyan levelezési tudósít-sokat, mellyek a' Monarchiának minden részeiből, valamint a' külföldről is az Ausztriai Státusok felett jönnek ide.

b) Az Austriai 's Magyar Litteraturának Kronikája e' f. Esztendőnek kezdetével kaptoltatott ezen ujsághoz. Tanítókra, közönséges hivalt viselő Személyekre, Lelkipásztorokra, Doctorokra, magánosságban élő Tudósokra, könyvirókra, árosokra, és nyomtatóokra egyformán ki terjed ezen résznek haszna. Olly tökéletesen le rajzoltatik ugyan is ebben az Austriai és Magyar Litteraturának jelenlévő állapotja, a' mint az tsak lehetséges. Minden ujjonnan ki jött olyan Munkának, melly akár az Austriai Császárságban, akár azon kívül de Austriát illető tárgyról adódott ki, foglalja, tudományos betse, eladási árva, mindjárt kijövése után elő adatik ebben.

Ezen jelentésbéli sebesség különösen a *Redactionnak* szinte közép pontban való állása, széles levelezése, 's más kedvező környülállásai által tétetik lehettséggé. Mennyit ígérhet ez a *Kronika* az *Austriai 's Magyar Litteratura'* esmerésére, meg mutatja ez a környülállás, hogy tsak az idei Május végivel körül belől 150 Darab munkáknak foglalatajok és betsek adatott abban elő. Különösen betsessé teszi ezt a *Kronikát* még ez is, hogy az *Olasz Litteraturára* 's mesterségekre is ki terjeszkedik. Ez az *Nemzet* ugyan is kivált a *Természettudományában*, *Chirurgiában*, *Mathesishben*, a' szép mesterségekben, és *Classica Litteraturában* sok derék munkákat szül. Ama tudós *Bibliothecarius Angelo Mainak* Majlandban a' *Római*, és *Görög Classicusokra* nézve tett fel fedezései most egész *Német országban* lámulást okoznak; pedig azokra ez a *Kronika* tette figyelmetessé a' *Németeket* az által, hogy az első fél esztendőben azokat környülállásosan, és pontosan elő adta. Ez az oka, hogy egy *Északi-Német országai Levél* így szoll: „hogy ha mi ez után az *Olaszoknak* találmányaikkal, és munkáikkal *Austriából* esmerkedünk meg legelsőben, azt a' *Hazai Level*eknek köszönhetjük, mellyeknek tudományos törekedése az egész nagy *Császárságnak* minden *Tartományaira* egy formán ki terjed. Hasonló ditsérettel emlékeznek *Zschokke*, és *Bertuch* Darabjai is ezen 1817 - diki meg ujjított *Hazai Level*ekről, kijelentvén, hogy szint olly szükséges mint kívánatos az az ujjítás, melly azokon történt.

c) A' *Jelentő Rész* minden nevezetes, tudományos, teátrumi, mu'sikai történeteket, minden a' formáló mesterségekben magokat elő adó ujjságokat össze szed, a' *Földabroszokban* tett lépéseket pontosan előadja, egy szóval valami tsak egy ollyan emberre nézve fontos v. nevezetes lehet, a' ki az egész *Austriai Császárságnak* tudományos és mes-

terségi tulajdon idejebeli szüleményeivel meg akar esmerkedni, mind azt magába foglalja. Ki jövendő munkákról, mestermivekről, rézmetszésekről, festésekről; *Austriai mesterség* tekintetéből történő utazásokról jelentések, — tudós *Gyűteményekről*, *Bibliothecákról*, *Ásvány-Pénz és Régiségi Kabinétekről*, tudós intézetekről, találmányokról való tudósítások, — tudós fundációk, előmozdítások, jutalmak, megtiszteltetés példái, *Biographiák*, halálról való hirasok, kivált *Bétsi teátrumi Darabok*, festés, ékes beszéd, mu'sika és sok más illyes dolgok fordulnak elő abban.

Ezen így leírt ujjiságból minden héten szerdán és szombaton egy egész árkus jön ki. Az arra ilt helyben 20, — Bétsen kívül pedig 28 Váltó forint egész esztendőre, melly summának esztendő v. fél esztendő száma előre le kell tétetödni. Ha valaki Bétsen kívül praenumerálni szándékozik ezen ujjiságra, tsak a' *Bétsi Fő Posta Hivatalnál* méltóziasson rendelést tenni, mellytől annakutánna pósta pénz fizetés nélkül veheti idő szerént a' ki jövö Darabokat. A' ki pedig valamit ezen ujjiságba be iktatni is kívánna, frankirozott *Levelét* így utasítva küldheti: an die Redaction der Vaterländischen Blätter im Comptoir des Oesterreichischen Beobachters am Peter heym Aug Gottes Nro. 603 in Wien.

H i r d e t m é n y.

A' *Cs. K. Ősi 's Familiai Jóságok*nak *Fő Directiója* által jelentetik, hogy e' folyó esztendőben *Augustus* 25, és 26 - diki napjain *Holitsban* *Magyar országon* számos eredeti *Spanyol Kosok*, és 2000-rig való tenyészésre alkalmas anya, és más féle juhok, több fejös tehenekkel, és borjúkkal közönséges kótyavetyénél fogva, mindjárt lejendő fizetés mellett el fognak adödni. A' *Kótyavetye* a' *fennt irt napokon*, mint rendesen, reggeli 9 órakor kezdödik, és tartatik a' *Holitsi Cs. K. Mula-tó palotában*.